

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΡΠΕΡΟΥ

Δημιουργική εργασία:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Β' ΤΑΞΗ

Μαρία Αναστασίου

Θεοδώρα Νταρντούμπα

Η **Βυζαντινή Αυτοκρατορία** ή **Βυζάντιο** αναφέρεται στην αυτοκρατορία με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη με χρονικά όρια από το 330 έως και το 1453 . Οι κάτοικοι του Βυζαντίου ακολουθούσαν έναν τρόπο ζωής με ιδιαίτερες συνήθειες στη διατροφή, στα έθιμα, στην ψυχαγωγία, στην εμφάνιση και στην εκπαίδευση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία ή Βυζάντιο αναφέρεται στην αυτοκρατορία με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη, με χρονικά όρια που ξεκινούν από τα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου του 330 και φτάνουν ως την τελική της πτώση, την άλωση από τους Οθωμανούς Τούρκους, στις 29 Μαΐου του 1453. Η καθημερινή τους ζωή ακολουθούσε κάποιες συνήθειες.

Η διατροφή στο Βυζάντιο

Στη διατροφή των Βυζαντινών βασικό ρόλο είχαν το ψωμί, τα λαχανικά, τα όσπρια και τα δημητριακά, που τα μαγείρευαν με διάφορους τρόπους. Ο πιο συνηθισμένος τρόπος μαγειρείας ήταν το βράσιμο, όπως ειρωνικά μας αφήνει να καταλάβουμε και η βυζαντινή παροιμία "αργώ μαγείρω πάντα έκζεστα", δηλαδή "ο τεμπέλης μάγειρας όλα τα μαγειρεύει βραστά".

Κρέας εξασφάλιζαν και με το κυνήγι, αγαπημένη απασχόληση των ανδρών που τους παρείχε συνάμα ευκαιρίες για προσωπική διάκριση. Κυνηγούσαν με σκυλιά και γεράκια. Δεν περιφρονούσαν όμως και άλλες μεθόδους όπως τις παγίδες, τα δίχτυα και τις ιξόβεργες.

Τα διάφορα κρασιά, για τα οποία φημιζόταν η Μακεδονία, καθώς και τα φρούτα, συνόδευαν τα τραπεζώματά τους μαζί με μελωμένα και σιροπιαστά γλυκά.

Τα γεύματα μπορούσαν να είναι απλά αλλά και εξαιρετικά πολύπλοκα και πλούσια, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση κάθε οικογένειας.

Στους δρόμους πολλών πόλεων του Βυζαντίου μπορούσε να συναντήσει κανείς κάποιους μικροπωλητές, που τους αποκαλούσαν «πουσκάριους». Αυτοί είχαν στους πάγκους τους και πουλούσαν στους περαστικούς βραστά όσπρια. Συνήθως διέθεταν βραστές φακές και βραστά ή ψητά ρεβίθια (τρωγάλια).

Έθιμα των Βυζαντινών

Πολλά από τα έθιμα που υπήρχαν στη ζωή των Βυζαντινών ακολουθούσαν τον κύκλο της ζωής, από τη γέννηση ως τον θάνατο, και ήταν στενά συνδεδεμένα με τις θρησκευτικές παραδόσεις. Η γέννηση του παιδιού για μια οικογένεια στο Βυζάντιο ήταν ένα χαρμόσυνο γεγονός που συμπλήρωνε το γάμο. Η γέννηση γιορταζόταν συνήθως λίγο μετά με συμπόσια, χορούς και τραγούδια, ενώ και η γενέθλια μέρα γιορταζόταν με δώρα και καλέσματα. Κυρίως μετά τον 9ο αιώνα αμέσως μετά τη γέννηση, οι γονείς συνήθως αναζητούσαν πληροφορίες για το ωροσκόπιο και το μέλλον του παιδιού.

Σημαντική θέση στη ζωή των Βυζαντινών κατείχε και ο γάμος. Στο Βυζάντιο η νόμιμη ηλικία γάμου για ένα κορίτσι ήταν τα δώδεκα χρόνια, ενώ για ένα αγόρι τα δεκατέσσερα, ηλικίες που σαφώς σχετίζονται με τη δυνατότητα τεκνοποίησης ή και με τη μεγάλη παιδική και νεανική θνησιμότητα. Οι γυναίκες δεν είχαν την ελευθερία να επιλέξουν τον σύζυγο που ήθελαν. Ο πατέρας, κατά τα ρωμαϊκά ήθη, ήταν αυτός που αποφάσιζε για τον σύζυγο της κόρης του και χωρίς τη συγκατάθεση του πατέρα δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί γάμος.

Ο θάνατος στο Βυζάντιο, όπως και στην Αρχαιότητα, δεν σήμαινε το τέλος της ζωής· ήταν απλά η θλιβερή στιγμή της μετάβασης από την επίγεια ζωή σε μιαν άλλη. Καλύτερος θάνατος θεωρούνταν αυτός που συνέβαινε στο σπίτι με την οικογένεια συγκεντρωμένη γύρω από τον ετοιμοθάνατο, να του εκφράζει την αγάπη και τη συγγνώμη της, να ακούει τις τελευταίες του επιθυμίες και να δέχεται τις ευχές του.

Ψυχαγωγία στο Βυζάντιο

Σύμφωνα με το ιστορικό βιβλίο «Η άγνωστη πλευρά του Βυζαντίου». Διάφοροι Βυζαντινοί λόγιοι περιγράφουν πολλά παιχνίδια της εποχής τους. Μεταξύ άλλων αναφέρουν και τα εξής:

- Τα παιδιά κατασκεύαζαν σπιτάκια πάνω στην άμμο αλλά και σε στερεό έδαφος (Το ίδιο παιχνίδι αναφέρει ο Όμηρος στην Ιλιάδα και ο Πλάτωνας στους Νόμους του). Αγαπητά παιχνίδια ήταν οι κούκλες (κόρη ή νύφη) για τα κορίτσια, και το τρέξιμο, η πάλη, ο πετροπόλεμος, η ξιφομαχία και το πήδημα για τα αγόρια.
- Οι Χριστιανοί στο Βυζάντιο ήταν τόσο πολύ εναντίον του χορού, ώστε και ο χαρακτηρισμός χορευτής θεωρούνταν προσβλητικός. Οι γυναίκες παρόλο που έπρεπε να έχουν καλυμμένο το κεφάλι, τα χέρια και το στήθος παρασύρονταν και χόρευαν ημίγυμνες. Για το λόγο αυτό οι δάσκαλοι απέτρεπαν τους μαθητές από την παρακολούθηση χορευτικών εκδηλώσεων.

Εμφάνιση στο Βυζάντιο

Η ομορφιά των ανθρώπων γοήτευε τους Βυζαντινούς. Άνδρες και γυναίκες φορούσαν στο κεφάλι περίεργα καλύμματα, μυτερά καπέλα που είχαν γύρο από γούνα, ή ψηλά φουσκωτά σαρίκια. Από τον 7^ο αιώνα και μετά οι άνδρες συνήθιζαν να αφήνουν γένια. Το ξυρισμένο σαγόνι το θεωρούσαν συνήθεια δυτική και πρόστυχη. Τα καλλυντικά ήταν της μόδας, κυρίως στην εποχή των Παλαιολόγων. Ακόμα και οι γυναίκες νέες και όμορφες σκέπαζαν το πρόσωπό τους με βαφές, σε ποσότητες υπερβολικές. Τα παπούτσια τους ήταν δερμάτινα με κεντητό διάκοσμο. Για να μην φθείρονται στο δάπεδο είχαν ένα προστατευτικό εξάρτημα σαν πέταλο, το οποίο πρόσθετε και λίγο ύψος.

Η εκπαίδευση στο Βυζάντιο

Η εκπαίδευση στο Βυζάντιο δεν ήταν υποχρεωτική όπως είναι σήμερα. Τα παιδιά πήγαιναν στο σχολείο σε ηλικία έξι έως οκτώ ετών. Τα κορίτσια κι ένας μεγάλος αριθμός αγοριών, που οι γονείς τους δεν είχαν να πληρώσουν δίδακτρα, δεν πήγαιναν σχολείο αλλά έμεναν στο σπίτι. Την εκπαίδευσή τους αναλάμβαναν οι γονείς, οι γιαγιάδες και οι παππούδες. Μάθαιναν στα παιδιά ιστορίες για τη ζωή και τον τόπο τους και τα ασκούσαν να διατηρούν τα έθιμα και τις παραδόσεις των Βυζαντινών. Τα κορίτσια μάθαιναν από τις μητέρες τους να κεντούν, να πλέκουν και να υφαίνουν.

Τα αγόρια που δεν πήγαιναν σχολείο μάθαιναν από μικρή ηλικία τέχνες κοντά σε ειδικούς τεχνίτες. Εκεί εργάζονταν, ως άμισθοι μαθητευόμενοι (για δύο χρόνια). Στη συνέχεια εργάζονταν κοντά στους τεχνίτες με αμοιβή ή αναζητούσαν αλλού εργασία. Κάθε τεχνίτης μπορούσε να έχει δύο μόνο μαθητευόμενους.

Το σχολικό πρόγραμμα ξεκινούσε από το πρωί και διαρκούσε μέχρι το απόγευμα. Ως σχολικά βιβλία χρησιμοποιούνταν θρησκευτικά βιβλία. Το βασικό σχολείο είχε τέσσερις τάξεις. Στις δυο μικρότερες οι μαθητές διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή και βασικές αριθμητικές πράξεις. Στις μεγαλύτερες τάξεις διδάσκονταν ορθογραφία, γραμματική και αριθμητική. Αποστήθιζαν ιστορίες από τον Όμηρο, την Παλαιά και Καινή Διαθήκη και από τους μύθους του Αισώπου. Μάθαιναν ακόμη να τραγουδούν και να ψέλνουν.

Πηγές

- Ιστορία Ελληνικού έθνους
- Η άγνωστη πλευρά του Βυζαντίου (ιστορικά παράδοξα – μεταίχμιο)
- www.fhw.gr/chronos/gr
- <http://photodentro.edu.gr>
- Wikipedia (βυζαντινή αυτοκρατορία)
- www.paidio.blogspot.gr